

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное учреждение
высшего профессионального образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ

Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.

_____ 20__ г.

Программа дисциплины

Татарская детская литература БЗ.ДВ.10

Направление подготовки: 050100.62 - Педагогическое образование

Профиль подготовки: Образование в области родного (татарского) языка и литературы и иностранного (арабского) языка

Квалификация выпускника: бакалавр

Форма обучения: очное

Язык обучения: русский

Автор(ы):

Мингазова Л.И.

Рецензент(ы):

Яхин Ф.З.

СОГЛАСОВАНО:

Заведующий(ая) кафедрой: Закирзянов А. М.

Протокол заседания кафедры No ____ от " ____ " _____ 201__ г

Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации
(отделение татарской филологии и культуры имени Габдуллы Тукая):

Протокол заседания УМК No ____ от " ____ " _____ 201__ г

Регистрационный No

Казань
2016

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

Программу дисциплины разработал(а)(и) доцент, д.н. (доцент) Мингазова Л.И. кафедра татарской литературы отделение татарской филологии и культуры им.Г.Тукая ,
Lyajlya.Mingazova@kpfu.ru

1. Цели освоения дисциплины

- систематизация и осмысление студентами теоретических сведений по детской литературе, полученных ими в процессе обучения в школе;
- ознакомление студентов с историей татарской детской литературы, ее образно-художественными традициями, крупнейшими детскими писателями и их творчеством;
- воспитание понимания роли, места и значения детской литературы в системе национальной культуры;
- формирование навыков эстетического анализа художественных произведений и литературных явлений.
- воспитание понимания роли, места и значения детской литературы в системе национальной культуры;

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3.ДВ.10 Профессиональный" основной образовательной программы 050100.62 Педагогическое образование и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 3 курсе, 6 семестр.

Данная учебная дисциплина включена в раздел " Б3.ДВ.10 Профессиональный" основной образовательной программы 050100.62

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПКЛ-1 (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-2 (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.
ПКЛ-3 (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-4 (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

цели и задачи дисциплины и его связь с другими науками;

- историю татарской детской литературы в ее поступательном развитии (от начала до современности) и в персоналиях;
- понятийный литературоведческий аппарат (инструментарий), позволяющий ему филологический профессионально характеризовать художественные произведения различных жанров и форм;
- литературно-фактический и научно-критический материал по татарской детской литературе;
- содержание произведений, в том числе и тех, которые изучаются в школе;
- наизусть стихи и фрагменты прозы, предлагаемые программой для заучивания наизусть;

2. должен уметь:

- ориентироваться в способах и формах усвоения художественной традиции в истории литературы; анализировать художественные произведения татарских детских писателей, принадлежащих к различным художественным направлениям и эпохам;
- собирать, структурировать и излагать материал по проблемам истории татарской детской литературы (письменно и устно в различных жанрах, актуальных в научной и учебно-методической деятельности);
- использовать все знания, навыки и умения, полученные при изучении татарской детской литературы, в преподавании татарской литературы в школе.

3. должен владеть:

- филологическим подходам к литературно-художественному материалу в его историческом развитии;
- определить функционирования художественных приемов в произведениях поэзии, драматургии и прозы, различных их жанров;
- отбирать из всего богатства детской литературы нужные для работы с детьми книги;
- рекомендовать их читателям разного возраста;
- давать квалифицированные библиографические справки на запросы читателей.

СКЛ-1. Знание основ теории и истории литературы, литературной критики; понимание содержания понятий, терминов; представление о сущности этих дисциплин, связи литературы с другими видами искусства.

СКЛ-3. Владение разными методами литературоведческого анализа: историко-литературный метод, историко-функциональный метод, сравнительно-сопоставительный метод, сравнительно-типологический метод, сравнительно-исторический метод, структурно-семантический метод и т.д.

СКЛ-5. Умение построить литературоведческий анализ на основе самостоятельно выбранных принципов анализа в соответствии со спецификой текста.

СКЛ-11. Формирование навыков приемами анализа произведений различных видов и жанров; работы с научной информацией с использованием современных информационных источников; формирования навыков к постоянному обновлению знаний в профессиональной области.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 3 зачетных(ые) единиц(ы) 108 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины экзамен в 6 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

- 86 баллов и более - "отлично" (отл.);
 71-85 баллов - "хорошо" (хор.);
 55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);
 54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практические занятия	Лабораторные работы	
1.	Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәнненең гомуми мәъәләләре	6		1	2	0	
2.	Тема 2. Фәнненең төп проблемалары һәм эчтәлегә Татар балалар фольклоры	6		1	2	0	
3.	Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри ижаты	6		2	2	0	
4.	Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары ижаты	6		2	4	0	
5.	Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты	6		2	2	0	
6.	Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар	6		2	4	0	
7.	Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы	6		2	6	0	
	Тема . Итоговая форма контроля	6		0	0	0	экзамен
	Итого			12	22	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәнненең гомуми мәъәләләре

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Предмет алдына куелган төп максат һәм бурычлар. Башка фәннәр белән үзара бәйләнеш. Балаларның яшь һәм милли үзенчәлекләрен искә алу принциплары. Балалар матбугаты. Татар балалар әдәбияты курсының өйрәнүнең теоретик нигезләре.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Балаларның яшь һәм милли үзенчәлекләрен искә алу принциплары. Татар балалар әдәбияты курсының өйрәнүнең эһемияте

Тема 2. Фәннең төп проблемалары һәм эчтәлеге Татар балалар фольклоры

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Балалар әдәбиятының гомум әдәбиятның бер зур өлеше булуына басым ясау. Аның үзенә генә хас үзенчәлекләрен ассызыклау. Балалар әдәбиятының башка фәннәр белән бәйләнешенә күзәтү. Бу әдәбиятның нигезен, формалашу этабын өйрәнү. Татар балалар фольклорын өйрәнү тарихы. Бу өлкәдә К.Насыри, Г.Тукай, Н.Исәнбәт һ.б. әдипләренең эшчәнлеге.

(Фәвакиһел жәләса фил әдәбият, Халык әдәбияты, Балалар фольклоры һ.б.). Татар халык ижаты, аның төп тармаклары. Балалар фольклоры турында төшенчә

практическое занятие (2 часа(ов)):

Балалар фольклоры турында төшенчә. Татар милли балалар фольклорының үзенчәлекләре, жанр төрлеләге, функциональ яктан төркемләнү. Бала багу поэзиясе. Балачак (күңел ачу) әсәрләре. Уен фольклоры. Фольклор әсәрләренең башка жанрлары.

Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыри ижаты

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. Бу тарихка фольклорның ясаган тәэсире. XVII-XIX йөзләрдә балалар укыган китаплар, аерым әсәрләр: Бәдәвам, Бакырган, Кисекбаш, Нәфтияк, Иман шарты, Калилә вә Димнә, Ләйлә-Мәжнүн, Мең дә бер кичә һ.б. К.Гали. Кыйссаи Йосыф, Т.Ялчыгол. Рисаләи Газизә, Ә.У.Кормашы. Кыйссаи Таһир илә Зөһрә, Котб. Хәсрәү вә Ширин һ.б. К.Насыри дөнъяви эчтәлектәге татар балалар әдәбиятын нигезләүче мәгърифәтче. Аның укыту-тәрбия өлкәсендәге эшчәнлеге: дәрәслекләр, педагогик хезмәтләр, әдәби әсәрләр. Буш вакыт (1861) китабы. Аның татар телендә язылган беренче фәнни-популяр әсәр булуы. ?Фәвакиһел жәләса фил әдәбият? (?Әдәбият турындагы мәжлесләренең жимешләре? (1879-1884), ?Кырык бакча? (1880) әсәрләре. Бу хезмәтләрдә балаларга белем, әхлак, хезмәт тәрбиясе бирү принципларының хәл ителеше. Кырык вәзир кыйссасының балаларны тәрбияләүдәге әһәмияте. Әбүгалисина кыйссасы. Әсәрдә укучыларга әйтергә теләгән төп фикерләр. К.Насыринның тәрбия өлкәсендәге башка хезмәтләре: ?Китаб-әт-тәрбия?, ?Утыз вәгазь?, ?Әхлак рисаләсе?, ?Тәрбия?, ?Балаларга тәгълим бирмәк? һ.б.

практическое занятие (2 часа(ов)):

К.Насыринның "Әбүгалисина кыйссасы". Әсәрдә укучыларга әйтергә теләгән төп фикерләр

Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары ижаты

лекционное занятие (2 часа(ов)):

XX гасыр башында демократик фикер үсеше. Мәктәп-мәдрәсәләрдә укыту-тәрбия эшен яңарту. Яңа мәктәп, мәдрәсәләр барлыкка килү. Яңа уку программалары, дәрәслекләр төзелү. Г.Тукай, Г.Ибраһимов, Н.Думава, К.Биккулов, М.Укмәси, Ф.Агеев һ.б. төзегән дәрәслекләр.

Демократик һәм дөнъяви эчтәлектәге татар балалар әдәбиятының тууы, үсүе. Бу өлкәдә аерым язучылар эшчәнлеге: Г.Тукай, Дәрдемәнд, Ф.Әмирхан, М.Гафури, Г.Исхакый, Г.Ибраһимов, Ш.Әхмәдиев, З.Ярмәки һ.б. XX гасыр башында балалар өчен чыгарылган матбугат: Тәрбиятел-әтфаль (1910), Тәрбия, Галәмә сабыян (1909-1910), Ак юл (1913-1916), Әл-Ислах (1907-1909), Балалар дөнъясы (1917-1918), Өлфәт (Союз) (1907), Аң (1912-1918). Балалар әдәбиятын үстерүгә багышланган махсус тәнкыйть мөкаләләре (Г.Тукай, Ш.Әхмәдиев, Г.Ибраһимов, М.Корбангалиев хезмәтләре). Тәржемә эшчәнлегенең торышы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Габдулла Тукай (1886-1913) ижаты Фатих Әмирхан (1886-1926) ижаты Мәжит Гафури (1880-1934) ижаты Дәрдемәнд (Закир Рәмиев 1859-1921) ижаты һ.б.

Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты

лекционное занятие (2 часа(ов)):

1920 нче елларда илдә һәм мөгариф-мөдәният дөньясында үзгәрешләр (инкыйлаб, гражданныр сугышы, 1921-1922 еллардагы ачлык, мөктәпләрнең диннен аерылуы, уку йортларын үзгәртеп кору, Татарстан пионер оешмалары төзелү һ.б.) һәм аларның балалар әдәбиятында чагылышы. Дәүләтнең балалар әдәбиятына мөнәсәбәте, тәэсире, тоткан юнәлеше. Балалар матбугаты. Аны оештыру һәм үстерүдә М.Жәлил, А.Шамов, Г.Бакиров, И.Туктар һ.б. эшчәнлеге. 1920-30 елларда татар балалар әдәбияты өлкәсендә ижәт итүче авторлар. С.Әдһөмова, Г.Гомәр, Х.Туфан, Г.Толымбай, К.Нәжми, Л.Гыйльми һ.б. әсәрләрендә күтөрелгән мәсьәләләр. Балалар өчен беренче сәхнә әсәрләре язылу. 1930 елларда илдә барган үзгәрешләрнең мөктәп тормышында һәм балалар әдәбиятында чагылышы. Балалар әдәбияты нәшрияты турында (1933) карары. Язучыларның Бөтенсоюз съездында балалар әдәбияты турындагы мәсьәләнең каралуы. Татарстан язучылар берлеге оешу, анда балалар секциясе төзелү. Балалар әдәбиятын юлга салу юнәлешендә Ф.Кәрим, А.Алиш, М.Жәлил һ.б. эшчәнлеге.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Һади Такташ (1901-1931) ижәты Муса Жәлил (1906-1944) ижәты Абдулла Алиш (1908-1944) ижәты

Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтөрелгән төп идея-проблемалар лекционное занятие (2 часа(ов)):

Бөек Ватан сугышының әдәбиятка тәэсире. Балалар әдәбиятына караган жыелыш-киңәшмәләр, карарлар. Фронт һәм тылдагы батырлыклар. Аларның әдәбиятта чагылышы. Балалар китабы, газета-журналларының торышы. Әдәбиятта тема һәм жанрлар төрлеләге. М.Жәлил, Ф.Кәрим А.Әпсәләмов, Г.Кутуй, Ә.Исхак, Ә.Фәйзи, А.Алиш, Ә.Айдар, Ш.Маннур, Д.Аппакова һ.б. авторларның сугышка чакыру, батырлык, жиңүгә ышаныч, дуслык, илгә бирелгәнлек рухындагы әсәрләре. Фатих Кәрим (1900-1945), Гадел Кутуй (1903-1945), Нәкый Исәнбәт (1899-1993), Әхмәт Фәйзи (1903-1958), Гариф Гобәй (1907-1983) ижәтлары.

практическое занятие (4 часа(ов)):

адел Кутуй (1903-1945)"Рөстәм мажаралары" Гариф Гобәй (1907-1983) ижәты Бари Рәхмәт (1897-1957) ижәты

Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы лекционное занятие (2 часа(ов)):

Татар балалар әдәбиятына ижтимагый-сәяси тормышның һәм гомум әдәбиятның йогынтысы. а) Торгынлык чоры әдәбияты (1960-1985) б) Үзгәртеп кору чоры әдәбияты (1985-2000) 1956 елдан соң әдәбиятта беркадәр хөр фикерләүгә юл ачылу. Туксанынчы еллар башында илдә зур үзгәрешләр барлыкка килү. Татарстан республикасының мөстәкыйльлек өчен көрәше, милли горөф-гадәтләргә, дингә уңай караш урнашу һ.б. Шулар нәтижәсендә традицион рәвештә дөвам ителүче юнәлешләр белән бергә, яңарак агымнар барлыкка килү. Дәүләт оешмаларының һәм Язучылар союзының балалар әдәбиятын үстерү юнәлешендәге эшчәнлеге. Ш.Галиевнең (1982), Р.Миңнуллинның (1993), Р.Гәзизовның (2005) халыкара Х.Андерсен исемендәге Почетлы дипломга лаек булулары. Татар балалар матбугатында барлыкка килгән яңарыш. Матбугатта балаларның үз ижәтлары. Онытылуга дучар ителгән аерым авторлар ижәтының әдәбиятка кире кайтарылуы (Г.Исхакый, Г.Рәхим, Ә.Айдар, Ф.Агеев һ.б.) Л.Ихсанова, З.Туфайлова, Х.Халиков, Ж.Тәржемәнов, М.Фәйзуллина, Ф.Яруллин, Р.Вәлиева, Р.Батулла, Г.Гыйльманов, Р.Корбан, Ә.Мөәминова, А.Тимергалин һ.б. ижәты. Әсәрләрдә элеге чорда формалашкан бала һәм тарих (милли аң), бала һәм жәмгыять, бала һәм табигать дип билгеләргә мөмкин булган проблемаларның бирелеше. 60-90 еллар балалар әдәбиятының тематикасы, жанр төрлеләге. Балалар китабының торышы, бизәлеше һ.б. Мөктәп дәрәсләкләре, аларны яхшырту юнәлешендәге эшчәнлек. Хәзерге балалар әдәбияты өлкәсендә эшләүче өлкән, урта буын һәм яшь авторлар. Фәнни-фантастик, мажаралы, детектив жанрларның торышы. Әкиятләр жанрының заман рухы белән сугарылуы (Ф.Яруллин, Р.Батулла, Р.Хафизова, Ә.Гаффар, Г.Гыйльман, З.Хөснияр һ.б.). Балалар драматургиясенә торышы. Г.Нәбиуллин, Н.Гайсин, Н.Исәнбәт, Н.Фәттаһ, Р.Батулла, Т.Миңнуллин, Р.Корбан, Г.Гыйльманов һ.б. язучыларның заман темаларын сәхнә әсәрләре аша бирүе. Балалар әдәбияты тәнкыйтенең һәм төржемөнең торышы.

практическое занятие (6 часа(ов)):

Жәвад Тәржеманов (1920-1995) Шәүкәт Галиев (1928-2002) Туфан Миңнуллин (1935-2012) Фәнис Яруллин (1938-2011) Роберт Миңнуллин (1948) Галимжан Гыйльманов (1957) Рафис Корбан (1957) ижатлары

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел Дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1.	Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәненең гомуми мәбәләләре	6		Конспектирование литературоведческих и критических работ	4	Контрольные вопросы
2.	Тема 2. Фәннең төп проблемалары һәм әһтәлеге Татар балалар фольклоры	6		Конспектирование литературоведческих и критических работ	6	Контрольные вопросы
3.	Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри ижаты	6		Конспектирование литературоведческих и критических работ	6	Контрольные вопросы
4.	Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары ижаты	6		Чтение и анализ литературных текстов Контрольная работа	12	Контрольные вопросы
5.	Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты	6		Чтение и анализ литературных текстов	8	коллеквиум
6.	Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар	6		Чтение и анализ литературных текстов та	10	коллеквиум
7.	Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы	6		Чтение и анализ литературных текстов	10	коллеквиум
	Итого				56	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

Освоение дисциплины "Детская литература" предполагает использование как традиционных - лекции, практические занятия, индивидуальные и групповые консультации, проверка и анализ контрольных работ, элементы тестирования - так и инновационных образовательных технологий с использованием в учебном процессе активных и интерактивных форм проведения занятий. Например, проведение практических занятий по второму разделу и анализ контрольных работ проходят в компьютерных классах с использованием электронных баз данных и авторских программ.

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. Татар балалар әдәбияты фәнненең гомуми мәәләләре

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Татар балалар әдәбиятының өйрәнелү торышы.

Тема 2. Фәнненең төп проблемалары һәм эчтәлеге Татар балалар фольклоры

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Бу өлкәдә язылган хезмәтләр. Татар балалар әдәбиятын өйрәнү тарихыннан. Бу өлкәдә язылган хезмәтләрне конспектлау. (Г.Тукай, Ф.Кәрим, Ф.Ибраһимова, Р.Кукушкин, Л.Минһажева һ.б.)

Тема 3. Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйри ижаты

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Балалар әдәбиятында беренче тәнкыйть мәкаләләре. Конспект. (Г.Тукай, Ш.Әхмәдиев, Г.Ибраһимов, М.Корбанғалиев һ.б.) Татар балалар фольклоры әсәрләреннән файдаланып, "Әкиятләр дөньясында", "Зирәкләр һәм тапкырлар" бәйрәм-кичәләре өчен материаллар туплау. "Татар балалар поэзиясе антологиясе", "Раушан көзгә", Р.Даутовның "Балачак әдипләре" китапларына күзәтү.

Тема 4. XX гасыр башы балалар әдәбияты. Балалар язучылары ижаты

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Татар балалар әдәбиятының формалашу тарихы. К.Насыйриниң "Буш вакыт" китабы. "Кырык вәзир" кыйссасының эчтәлеге. К.Насыйриниң "Китаб-әт-тәрбия" китабын укып бәяләү. 113 тәрбия арасынан иң әһәмиятлеләрен күчереп язучу, көндәлек торышта куллану.

Тема 5. 1920-1930 еллар татар балалар әдәбияты

коллеквиум , примерные вопросы:

1920-1930 еллар татар балалар әдәбиятының торышы. Сәясәт һәм балалар әдәбияты. А.Алишның "Ана әкиятләре" циклы турында минем фикерләрем. Курчак театры. Материаллар туплау, конспект. Балалар сәхнәсе. Бүгенге көндә сәхнәдә барган пьесалар турында әңгәмә

Тема 6. 1940-1960 еллар татар балалар әдәбиятында күтәрелгән төп идея-проблемалар

коллеквиум , примерные вопросы:

Г.Гобәйнең повестьлары: "Маякчы кызы", "Ялгыз йортта", "Каланча", "Замана балалары". Ижатка бүгенге көн күзлегеннән чыгып бәя. Н.Исәнбәт тарафыннан чыгарылган фольклор жәңтәйләренә анализ.

Тема 7. 1960-2000 еллар татар балалар әдәбиятының торышы

коллеквиум , примерные вопросы:

Г.Мөхәммәтшинның "Без әле жирдә яшибез" повесте. Төп геройны тасвирлау үзенчәлеге. Ж.Тәрҗемановның "Ачкыч һәм баскыч" жәңтәйгә анализ. Бүгенге балалар прозасында дини тәрбия: Ф.Яхин, Ф.Бәйрәмова әсәрләре. Әдәби әкият жанры. Р.Батулла әкиятләре. М.Жәлил, Б.Рәхмәт, Ә.Фәйзи, Ф.Яруллин, Ш.Галиев, Р.Миңнуллин һ.б. шигырьләрен сәнгатьле итеп укырга өйрәнү. Теләк буенча шигырьләрен ятлау. Ф.Яруллин ижатына мөнәсәбәтем (Ижатка студентларның шәхси карашларын ачыклау). Бүгенге балалар өчен вакытлы матбугатка күзәтү. Бүгенге балалар өчен басылып чыккан уңышлы китаплар турында фикерләр туплау, әңгәмә оештыру.

Тема . Итоговая форма контроля

Примерные вопросы к экзамену:

Освоение дисциплины "Детская литература" предполагает использование как традиционных - лекции, практические занятия, индивидуальные и групповые консультации, проверка и анализ контрольных работ, элементы тестирования - так и инновационных образовательных технологий с использованием в учебном процессе активных и интерактивных форм проведения занятий. Например, проведение практических занятий по второму разделу и анализ контрольных работ проходят в компьютерных классах с использованием электронных баз данных и авторских программ.

7.1. Основная литература:

1. Миннажева Л.И., Мияссарова И.Х. Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен уку әсбабы. - Казан: ТаРИХ, 2009. -384 б.
2. Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 2 томда. Т.1. / Төз. Миннажева Л.И., Мияссарова И.Х. -- Казан: ТаРИХ, 2010. - 448.
3. Татар балалар әдәбияты. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 2 томда. Т.2 / Төз. Миннажева Л.И., Мияссарова И.Х. -- Казан: ТаРИХ, 2011. - 460.
4. Миннажева Л.И. XX гасыр татар балалар әдәбияты: үзенчәлекләре һәм үсеш тенденцияләре. Монография. - Казан: Хәтер, 2011. - 312 б.
5. Сугыш чоры балалар әдәбияты. Бөек жиңүнең 65 еллыгына багышлап. Гомуми белем бирү мәктәпләре, урта һәм югары педагогик уку йортлары өчен хрестоматия. 15 томда. Т.4. / Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Миннажева. - Казан: Хәтер, 2010. - 336 б.
6. Балалар фольклоры/Төзүчесе һәм кереш сүз авторы Л.И.Миннажева. - Казан: Хәтер, 2009. - 480 б.

7.2. Дополнительная литература:

1. Даутов Р. Балачак әдипләре. Биобиблиографик белешмәлек / Р.Даутов. - Казан: Мәгариф, 2002.
2. Даутов Р. Балачак әдипләре. Биобиблиографик белешмәлек. Икенче китап / Р.Даутов - Казан: Мәгариф, 2004.
3. Исламов Ф. Мәгърифәт, әдәбият һәм тарих сукмаклары / Ф.Исламов. - Казан: Печатный двор, 2002.
4. Миңнуллин Р. Шагыйрь генә булып калалмадым...: Публицистика / Р.Миңнуллин. - Казан: Матбугат йорты нәшр., 1998.
5. Сәхипова Ә. Халык педагогикасы нигезендә уку һәм тәрбия бирү / Ә.Сәхипова. - Казан: Татар.кит.нәшр., 2005.
6. Тукаев Г. Мәктәптә милли әдәбият дәресләре / Г.Тукаев.- Казан: Татар. кит. нәшр., 2000.
7. Ягъфәров Р.Шигърият чишмәләре / Р.Ягъфәров.- Казан: Татар.кит.нәшр., 1984.

7.3. Интернет-ресурсы:

<http://tatkniga.ru> - <http://tatkniga.ru>
http://www.curator.ru/pedagog/pro_ipo1.html - www.knigafond.ru
<http://www.tatarstan.ru/books/> - <http://tatkniga.ru>
www.knigafond.ru - <http://tatkniga.ru>
Книгафонд - Книгафонд

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Татарская детская литература" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Компьютерный класс, представляющий собой рабочее место преподавателя и не менее 15 рабочих мест студентов, включающих компьютерный стол, стул, персональный компьютер, лицензионное программное обеспечение. Каждый компьютер имеет широкополосный доступ в сеть Интернет. Все компьютеры подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Лингафонный кабинет, представляющий собой универсальный лингафонно-программный комплекс на базе компьютерного класса, состоящий из рабочего места преподавателя (стол, стул, монитор, персональный компьютер с программным обеспечением SANAKO Study Tutor, головная гарнитура), и не менее 12 рабочих мест студентов (специальный стол, стул, монитор, персональный компьютер с программным обеспечением SANAKO Study Student, головная гарнитура), сетевого коммутатора для структурированной кабельной системы кабинета.

Лингафонный кабинет представляет собой комплекс мультимедийного оборудования и программного обеспечения для обучения иностранным языкам, включающий программное обеспечение управления классом и SANAKO Study 1200, которые дают возможность использования в учебном процессе интерактивные технологии обучения с использованием современных мультимедийных средств, ресурсов Интернета.

Программный комплекс SANAKO Study 1200 дает возможность инновационного ведения учебного процесса, он предлагает широкий спектр видов деятельности (заданий), поддерживающих как практики слушания, так и тренинги речевой активности: практика чтения, прослушивание, следование образцу, обсуждение, круглый стол, использование Интернета, самообучение, тестирование. Преподаватель является центральной фигурой процесса обучения. Ему предоставляются инструменты управления классом. Он также может использовать многочисленные методы оценки достижений учащихся и следить за их динамикой. SANAKO Study 1200 предоставляет учащимся наилучшие возможности для выполнения речевых упражнений и заданий, основанных на текстах, аудио- и видеоматериалах. Вся аудитория может быть разделена на подгруппы. Это позволяет организовать отдельную траекторию обучения для каждой подгруппы. Учащиеся могут работать самостоятельно, в автономном режиме, при этом преподаватель может контролировать их действия. В состав программного комплекса SANAKO Study 1200 также входит модуль Examination Module - модуль создания и управления тестами для проверки конкретных навыков и способностей учащегося. Гибкость данного модуля позволяет преподавателям легко варьировать типы вопросов в тесте и редактировать существующие тесты.

Также в состав программного комплекса SANAKO Study 1200 также входит модуль обратной связи, с помощью которых можно в процессе занятия провести экспресс-опрос аудитории без подготовки большого теста, а также узнать мнение аудитории по какой-либо теме.

Каждый компьютер лингафонного класса имеет широкополосный доступ к сети Интернет, лицензионное программное обеспечение. Все универсальные лингафонно-программные комплексы подключены к корпоративной компьютерной сети КФУ и находятся в едином домене.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "Консультант студента", доступ к которой предоставлен студентам. Электронная библиотечная система "Консультант студента" предоставляет полнотекстовый доступ к современной учебной литературе по основным дисциплинам, изучаемым в медицинских вузах (представлены издания как чисто медицинского профиля, так и по естественным, точным и общественным наукам). ЭБС предоставляет вузу наиболее полные комплекты необходимой литературы в соответствии с требованиями государственных образовательных стандартов с соблюдением авторских и смежных прав.

Компьютерный класс, оргтехника, теле- и аудиоаппаратура (всё - в стандартной комплектации для практических занятий и самостоятельной работы); доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки и на практических занятиях).

При использовании электронных изданий каждый обучающийся обеспечивается рабочим местом в компьютерном классе с выходом в Интернет.

Рабочие места, предоставляемые студентам, обеспечиваются необходимым комплектом лицензионного программного обеспечения.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 050100.62 "Педагогическое образование" и профилю подготовки Образование в области родного (татарского) языка и литературы и иностранного (арабского) языка .

Автор(ы):

Мингазова Л.И. _____

"__" _____ 201__ г.

Рецензент(ы):

Яхин Ф.З. _____

"__" _____ 201__ г.